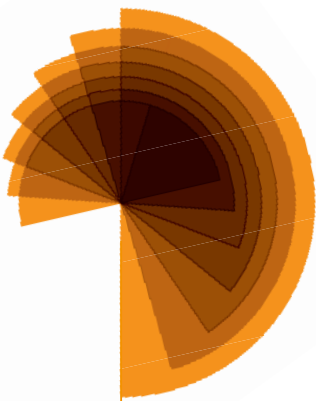
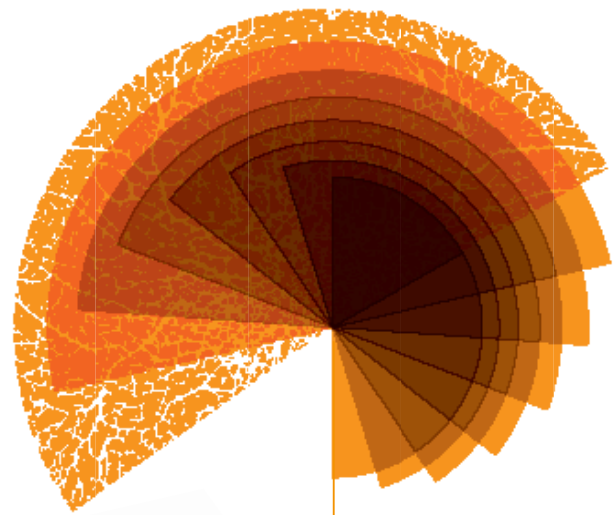

KONCERTNA
POSLOVALNICA

NARODNI
DOM
MARIBOR

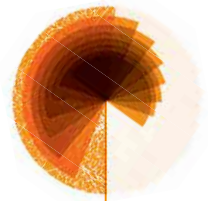

KOMORNI ORKESTER IZ BASLA

GIOVANNI ANTONINI, dirigent

WILLIAM BLANK, dirigent*

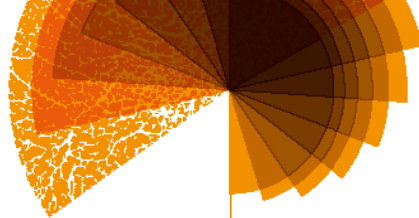
DANIEL OTTENSAMER, klarinet

ORKESTRSKI CIKEL 2017/2018

5. abonmajski koncert

Dvorana Union, Maribor, 11. april 2018 ob 19.30

SPORED

William Blank (1957)
Morphosis za 42 instrumentov *
(*dirigira W. Blank)

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)
Koncert za klarinet in orkester v A-duru, K. 622
Allegro
Adagio
Rondo: Allegro

Ludwig van Beethoven (1770–1827)
Simfonija št. 5 v c-molu, op. 67
Allegro con brio
Andante con moto
Scherzo: Allegro
Allegro

Sodobni švicarski skladatelj in dirigent **William Blank** se je s svojimi deli uveljavil po Evropi, v ZDA in na Japonskem. Njegova dela izvajajo v koncertnih dvorinah, kot so Viktorijina dvorana v Genfu, züriška Tonhalle, londonska dvorana Wigmore, dvorana dunajskega Glasbenega združenja, leipziška Gewandhaus, Nova koncertna dvorana Marijinskega gledališča v Sankt Peterburgu, Suntori v Tokiu in drugje. Po njegovih delih posegajo uveljavljeni evropski in japonski izvajalci, ansambli za sodobno glasbo in orkestri, s katerimi skladatelj tudi osebno veliko sodeluje, dirigirajo pa jih znameniti dirigenti, kot so Armin Jordan, Antoni Wit, Fabio Luisi, Pinchas Steinberg, Kasuji Akijama, Zsolt Nagy, Jean Deroyer, Dennis Russell Davies, Pascal Rophé in Heinz Holliger. Blank je za svoje ustvarjalno delo prejel več nagrad in pomembnih štipendij, prav tako pa je mednarodna javnost lepo sprejela tudi posnetke njegovih del. Od leta 2007 je vodja zasedbe Lemanic Modern Ensemble, trenutno pa deluje tudi na Visoki šoli za glasbo Lausanne v zahodni Švici, kjer poučuje kompozicijo in glasbeno teorijo ter vodi tamkajšnji ansambel za sodobno glasbo.

Morphosis za 42 instrumentov je delo, ki ga je Blank leta 2017 napisal prav za Komorni orkester iz Basla. Ime dela izhaja iz termina, ki ga pozna biologija, pomeni pa način oz. proces, v katerem organizem ali eden od njegovih delov spreminja obliko in se razvija. Izhodišče Blankovega dela je »problem 5. simfonije«, saj se kot skladatelj 21. stoletja sprašuje, ali lahko skladatelj v naši dobi odkrije bogastvo »čiste« (morda »beethovenovske«) glasbene pisave, ki je ne bi mogli zmotiti zvoki moderne dobe in uporabe različnih instrumentov, npr. tolkal, klavirja, harfe ali drugih? *Morphosis* je poskus odgovora na to vprašanje. Vrača se k temeljem glasbene pisave, vendar znotraj orkestra vzpostavlja drugačne povezave: pihala so močno individualizirana in nastopajo kot pravi solisti ali skupine so-

listov (tako se npr. v začetku dela oglasijo tri flavte), trobila pa imajo prvenstveno vlogo »instrumentalnega zbor« (tudi če sta trobenta in rog mestoma izpostavljeni kot solista). Godala so razdeljena v različne skupine in tako igrajo v najrazličnejših medsebojnih kombinacijah, od solističnih odsekov do kvartetov, skladatelj pa jih obravnava z veliko skrbjo za artikulacijo in zvočni relief.

Wolfgang Amadeus Mozart je kot skladatelj koncertov verjetno najbolj znan prav po svojih klavirskih koncertih. Njegovi koncerti za druga glasbila, npr. violino ali flavto, so nekoliko manj številčni, a vsekakor niso manj pomembni in prinašajo občutne novosti v pisanju za te instrumente. Nemalokrat so nastali prav z mislijo na specifične izvajalce, naj je bil to Mozart sam, kateri od naročnikov ali njegovih prijateljev – odličnih amaterskih ali profesionalnih glasbenikov.

Tak primer je *Koncert za klarinet K. 622*, ki je bil napisan za klarinetista Antona Stadlerja. Ta je od leta 1773 živel na Dunaju in leta 1787 postal eden od dveh prvih klarinetistov, zaposlenih v cesarsko-kraljevi kapeli (drugi je bil njegov brat Johann Nepomuk). Prav v 18. stoletju se je klarinet kot instrument zelo razvijal, šele proti koncu stoletja pa je postal uveljavljen del orkestra, k čemur sta nedvomno pripomogla tudi brata Stadler. Mozart je Antona Stadlerja spoznal okoli leta 1784, ko je ta igral v eni od njegovih serenad za pihala, in čeprav je klarinetist veljal za nekoliko boheemskega in nezanesljivega glasbenika (tako je npr. izgubil rokopis pričujočega *Koncerta za klarinet*), ga je Mozart občudoval zaradi njegove sposobnosti iz instrumenta izvabiti nežen in gibek, a polni ton. Anton je v cesarsko-kraljevi kapeli igral drugi klarinet in je svoj instrument tehnično spremenil tako, da ga je lahko podaljšal navzdol in dosegel nekoliko večji obseg v nižini (t. i. basetni klarinet). Koncert je bil napisan malo pred Mozartovo smrtjo in tako je to njegovo zadnje dokončano instrumentalno delo, poleg tega pa je skladatelj instrument vključil tudi v nekatera druga svoja dela (npr. *Rekviem*).

Mozart je v koncertu dosegel uravnoteženo koncertantno sožitje med orkestrom in solistom. Prvi stavek temelji na *Allegru za basetni rog* in altovski klarinet, ki ga je Stadler odlično obvladal, in na *Kvintetu za klarinet*, ki je bil prav tako napisan za Stadlerja. Po orkestrskem uvodu v *Allegro* klarinet vstopi z

virtuozno okrašeno temo, ki ji kontrast predstavlja druga, bolj melanholična tema. *Koncert* je zelo podoben *Kvintetu* v počasnem Adagiu, kjer je Mozart našel popoln zvok za klarinet, poslužil pa se je tudi na novo iznajdenega Stadlerjevega nižjega registra. Spevna kantilena stavka uteleša ideal »plemenite preprostosti« klasičnega in velja za enega od viškov Mozartovega melodičnega pisanja. Živahni Rondo s plesnim refrenom je poln dramatičnih presenečenj in virtuozne igre solista, kar pa nikoli ne zasenči nežnega in polnega tona, ki ga je Mozart tako občudoval pri Stadlerju. Verjetno sta tako izjemno skladateljevo mojstrstvo kakor Stadlerjeva igra navdihnili enega prvih poslušalcev koncerta, da je navdušeno zapisal: »To je najlepši koncert za klarinet na svetu.«

Ludwig van Beethoven je s svojim simfoničnim ustvarjanjem tako močno zaznamoval glasbeno zgodovino, da mimo njega ni mogel nihče od njegovih skladateljskih naslednikov, ki jih je, kar se tiče pisanja simfonij, postavil pred izjemno težko nalogo. Svojo danes morda najbolj znano simfonijo – *Simfonijo št. 5* – je napisal v istem obdobju kakor *Simfonijo št. 6*. Obe sta bili premierno izvedeni na isti večer, 22. decembra 1808, v ledenomrzlem gledališču Theater-an-der-Wien. Štiriurni program koncerta je zajemal še druga Beethovnova dela in je bil veliko predolg in prezahteven, da bi lahko uspel; kot je komentiral verjetno dobronamerni poslušalec, je »tudi dobrih stvari lahko preveč, sploh če so glasne«. Polomijo je zagotovila še slaba izvedba, podkrepljena z glasnimi Beethovnovimi opazkami, kadar se je kdo zmotil.

Sestrski simfoniji sta po značaju zelo različni, obenem pa predstavljata dva pola istega pogleda na svet. *Simfonija št. 5* povzdiguje individuuum, je aktivna in v nenehnem razvoju. *Simfonija št. 6* pa človeka predstavlja v odvisnosti od narave, obenem je bolj statična, saj harmonija narave predstavlja red stvari. *Simfonijo št. 5* je skladatelj sicer komponiral razmeroma dolgo (osnutke najdemo že v letu 1804, sicer pa je bila večinoma napisana leta 1807) ter jo je posvetil grofu Razumowskemu in knezu Lobkowitzu. Kasnejše generacije so jo zaradi značilnega začetnega motiva in njene bojevite narave poimenoval »simfonija Usodek«, saj naj bi Beethoven domnevno komentiral, da tako »usoda trka na vrata«. A takšni značilni ritmični vzorci so prisotni v celem Beethovnovem opusu in sam za simfonijo

ni imel v mislih tega imena.

Simfonija št. 5 v nekem smislu predstavlja simfonični ideal tematske enovitosti, ki ga je Beethoven razvijal tudi v drugih delih. Značilni uvodni motiv lahko slišimo skozi celotni prvi stavek, v različnih variacijah pa tudi v drugih stavkih. Uvodna tema se razširi in klic rogov pred vstopom druge teme, ta pa prav iz klica rogov črpa svoj glasbeni material. Ista sredstva Beethoven obdeluje še v izpeljavi, kjer jih drobi in kombinira med seboj, napetost pa dosega predvsem v harmonskem dogajanju. Drugi, lirični stavek, predstavi in variira dve temi. Zadnja dva stavka si, podobno kakor v *Simfoniji št. 6*, sledita neposredno, brez predaha, poleg tega pa sta tudi tematsko povezana, kar še stopnjuje občutek povezanosti posameznih stavkov. Tretji stavek je tridelni plesni scherzo z vmesnim triom, četrti pa zmagoslavni stavek z obsežno zaključno kodo, znova napisan v sonatni obliki.

Katarina Šter

KOMORNI ORKESTER IZ BASLA

Komorni orkester iz Basla je znan kot eden vodilnih komornih orkestrrov na svetovni klasično glasbeni sceni. Na njihovem urniku se vrstijo koncerti v najpomembnejših koncertnih hišah in na festivalih, obenem pa izvajajo tudi svoje abonmajske koncerte v Baslu. Za različne posnetke pri založbah Sony, Deutsche Harmonia Mundi in Warner Classics je orkester prejel veliko prestižnih nagrad, kar je eden od pokazateljev ne le

vrhunske kakovosti glasbene zasedbe, temveč tudi veselja njenih glasbenikov ob skupnem muziciranju.

Pod umetniškim vodstvom njegovih koncertnih mojstrov ali pod taktirko izbranih dirigentov se Komorni orkester iz Basla s širokim repertoarjem, od baroka do sodobne glasbe, predstavlja na 80 koncertih letno. Prav posebej plodovita je naveza z glavnim gostujočim dirigentom Giovannijem Antoninijem, podudarek pa je na ciklu Beethovnovih simfonij. Za zgodovinsko ozaveščeno izvedbo so leta 2008 prejeli nagrado ECHO Klassik za zasedbo leta. Do leta 2032 pa pod vodstvom Antoninija in v tesni navezi z ansambлом Il giardino armonico načrtujejo koncertne izvedbe in snemanje vseh 107 Haydnovih simfonij. Med njihovimi prihodnjimi večjimi projekti naj omenimo še koncerte in snemanja vseh Schubertovih simfonij pod taktirko Heinza Holligerja ter serijo koncertnih izvedb oper.

Praizvedbo skladbe *Morphosis* za 42 inštrumentov in koncertno turnejo so podprli:

swiss arts council

prochelvetic

NICATI-DE LUZE

UBS Kulturstiftung

Fondation Christiane &
Jean Henneberger-Mercier

GIOVANNI ANTONINI

Giovanni Antonini je študiral na Državni glasbeni šoli v rodnem Milanu, nadaljeval pa v Centru za staro glasbo v Ženevi.

Je ustanovni član baročnega ansambla Il giardino armonico, ki ga vodi že od leta 1989. S to skupino je nastopil tako kot dirigent in tudi kot solist na baročni kljunasti in prečni flavti na prizoriščih v Evropi,

Združenih državah, Kanadi, Južni Ameriki, Avstraliji, Maleziji in na Japonskem.

Nastopil je s številnimi priznanimi umetniki, kot so Cecilia Bartoli, Isabelle Faust, Viktoria Mulova, Giuliano Carmignola, Giovanni Sollima, Sol Gabetta, Katia in Marielle Labèque ter Kristian Bezuidenhout. Antonini je prepoznan po svojem preferenjem in inovativnem branju klasičnega in baročnega repertoarja, zato ga kot gostujočega dirigenta k sodelovanju redno vabijo najprestižnejši orkestri, denimo Berlinski filharmoniki, Orkester Concertgebouw iz Amsterdama, Tonhalle iz Züricha, salzburški Orkester Mozarteum, Nacionalni orkester Španije, Gewandhaus iz Leipziga in Komorni orkester iz Basla. Odzval se je tudi vabilu k sodelovanju v milanski Scali, kjer je dirigiral Mozartovi operi *Askanij na Albi* in *Figarova svatba*, v letu 2017 pa tudi ugledni Božični koncert; na Salzburškem festivalu je dirigiral Händlovo opero *Julij Cesar v Egiptu* in Bellinijevo *Norma*, v Operni hiši v Zürichu pa Händlovo *Alcino* ter Mozartovi operi *Figarova svatba* in *Idomenej, kralj Krete*.

DANIEL OTTENSAMER

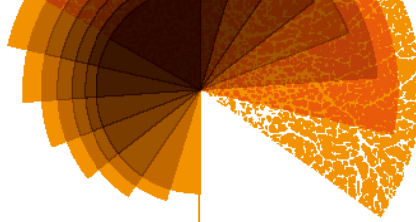
Daniel Ottensamer je od leta 2009 prvi klarinetist Dunajskih filharmonikov. Zmagal je na številnih uglednih mednarodnih tekmovanjih, med njimi tudi leta 2009 na mednarodnem tekmovanju

Z orkestrom Il giardino armonico je Giovanni Antonini pri založbi Teldec izdal številne posnetke, med njimi so instrumentalna dela Vivaldija, Bacha, Biberja, Lockeja in drugih italijanskih skladateljev iz 17. in 18. stoletja. Pri hiši Naïve je izšel posnetek Vivaldijeve opere *Oton v vili*. V zadnjih letih pa s svojim orkestrom in priznanimi solisti snema pri Decca Classics (Bellinijeva *Norma* s Cecilio Bartoli leta 2013), Harmonia Mundi in Alpha Classics. Pri Sony BMG pa pripravljajo celoten opus Beethovnovih simfonij, prvih osem je že izšlo.

Antonini je od septembra 2013 umetniški vodja Mednarodnega festivala Wratislavia Cantans v Vroclavu, kjer je v letu 2014 za umetniške dosežke prejel nagrado mesta. Je tudi umetniški in glasbeni direktor ambicioznega projekta *Haydn2032*, s katerim načrtuje snemanje vseh Haydnovih simfonij z orkestrom Il giardino armonico in Komornim orkestrom iz Basla. Doslej je pri založbi Alpha Classics izšlo prvih pet.

klarinetistov Carla Nielsna na Danskem. Kot solist redno nastopa s priznanimi orkestri, med katerimi so Dunajski filharmoniki, Mozarteum iz Salzburga in Simfonični orkester NHK iz Tokia, pod vodstvom slavnih dirigentov, kot so (leta 2014 preminuli) Lorin Maazel, Gustavo Dudamel, Andris Nelsons, Adam Fischer in drugi.

Med njegovimi partnerji v komornih sestavih naj omenimo pevec Angeliko Kirchschrager, Barbaro Bonney, Thomasa Hampsona ter Bobbyja McFerrina, Juliana Rachlina ali Mišo Majskega. Daniel Ottensamer je član komorne zasedbe The Philharmonics, ki sta jo ustanovila skupaj z bratom Andreasom in lani preminulim očetom Ernstom (prej prva klarinetista pri Berlinških oz. Dunajskih filharmonikih), je pa tudi ustanovni član tria The Clarinotts. Njegov prvi posnetek je bil Mozartov *Koncert za klarinet*, ki je izšel pri založbi Sony Classical. Pri založbi Classic Concert Records so izšle Brahmsove in Webrove sonate za klarinet. Leta 2016 je pri Deutsche Grammophon izšel tudi prvi CD tria The Clarinotts.

NAPOVEDUJEMO IN VABIMO

BERNARDA BOBRO, sopran
TINA ŽERDIN, harfa

25. maj 2018 ob 19.30, Minoritska cerkev, Maribor
5. koncert Komornega cikla in za izven
*Spored: Eva Dell'Acqua, Gabriel Fauré (prir. T. Žerdin),
Slavko Šuklar, Claude Debussy (prir. T. Žerdin), Carlos Salzedo,
Maurice Ravel (prir. C. Salzedo)*

VPIS V NOVO SEZONO 2018/2019

V drugi polovici meseca maja odpiramo nova poglavja naših skupnih glasbenih dogodivščin, zato vas vabimo, da se nam tudi v koncertni sezoni 2018/19 pridružite kot abonenti Orkestrskega in Komornega cikla. Vabilo k vpisu in vse podrobnosti o nastopajočih, programih in datumih vpisa boste abonenti prejeli na vaše naslove, novo sezono pa bomo seveda predstavili tudi v medijih in na naši spletni strani www.nd-mb.si.

FESTIVAL LENT 2018

22.–30 junij 2018

Lentajmo!

Zgodba Festivala Lent je zgodba večerov, ki dišijo po poletju in vabijo v družbo, ven, pod zvezdno nebo, med pisane luči, zvoke, ritme. K Dravi, v kateri odsevajo fantastične podobe iz sanj, med stojnice, s katerih vabijo lokalne dobrote, na trge, kjer srečaš znanca, na ulice, ki valovijo s pisano reko obiskovalcev z vsega sveta.

V mesto, ki diha, utripa, živi!

Več o programu kmalu na www.festival-lent.si.

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor, uradne ure: vsak delavnik od 10.00 do 17.00, v soboto od 9.00 do 12.00 ter uro pred vsako prireditvijo. **Dvorana Union:** uro pred vsako prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000, 040 744 122

✉ vstopnice@nd-mb.si; **spletni nakup vstopnic:** <http://nd-mb.kupikarto.si/>

📘 www.facebook.com/narodni.dom.maribor

🌐 www.nd-mb.si

VEČER
RADIO CITY

Naklada: 500 kosov, brezplačen izvod.